

ВПЛИВ ЖІНОК НА ТВОРЧІСТЬ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Омельченко В. В.

Науковий керівник – ст. викл. Сергієва А. В.

Харківський національний університет радіоелектроніки
(61166, Харків, пр. Науки, 14, каф. українознавства, тел. (057) 702-14-98)

The given work is devoted to women who have accompanied Taras Shevchenko all his life. These women had a great influence on the poet's creativity and life. We can see their images on Kobzar's pages.

Ми бачимо творчість Тараса Шевченка як духовну основу становлення української нації, адже для українців усіх поколінь Великий Кобзар – це справжнє джерело національної свідомості, втілення національної ідеї, сподівання на кращу долю та вільне життя.

Протягом свого життя Тарас Шевченко створював захоплюючі та неповторні жіночі образи, що описують невідомі та маловідомі аспекти духовного світу жінки. Поет зображує жінок вродливими, тендітними, беззахисними та прекрасними. З любов'ю та теплотою в душі, розповідає про жінок-матерів, готових на все, навіть на жертву заради своїх дітей.

Беззаперечно, на цей аспект творчості Т. Шевченка вплинули жінки, що супроводжували поета все життя. Першим сильним почуттям Тараса було його дитяче кохання до сусідської дівчини Оксани Коваленко. Їй, як старшому другові, звіряв печаль, від неї чекав розради. Її дівоча краса відгонила все похмуре. Чекало Оксану те ж саме, що вже сталося у Тараса, – раннє сирітство, втрата братів і молодшої сестри. Судилася їй доля споконвічної кріпачки, дружини кріпака, матері кріпаків. Невідомо, чи бачив Шевченко Оксану, коли приїхав в Україну у 1843 році. Та чи не найтяжчим сном на Аралі був той, коли йому приснилось, що Оксана стала жертвою підлого обману і збожеволіла. Оксану згадує Тарас у творах «Мені тринадцятий минало», «Ми в купочці колись росли». Надалі образ цієї дівчини відгукається у кожній жінці, яку зустрів Шевченко, та у багатьох жінках, яких ми бачимо в його творах.

Польська швачка Ядвіга Гусиковська – друге юнацьке кохання Шевченка, овіяне чарівністю чужого великого міста Вільно. Він прихилився до неї всім серцем, бо їй, як і Тарасові, доводилось працювати багато і тяжко. Та вона була вільна! Тоді, мабуть, Шевченко по-справжньому замислився, чому це їм, нещасним кріпакам, не судилася така доля. 1843 року, під час поїздки на Україну, Шевченко побував у маєтку князя Миколи Григоровича Репніна-Волконського, де зустрів Варвару Репніну. Тридцятирічна княжна була неодружена і дещо надміру екзальтована, фанатично набожна. Вразлива жінка щиро захопилася поетом. Її розчулювало і хвилювало його страдницьке життя, і, мабуть,

десь у потаємній схованці серця вона зберігала бажання розділити з ним те життя, але усвідомлювала те, що це неможливо.

Безперечно, Шевченко не міг не здогадуватись про глибокі почуття княжни, він щиро по-людському співчував їй, але й сам твердо розумів, що їхні стосунки можуть бути тільки дружніми. Різними шляхами в житті судилося піти поетові й княжні, бо їх розділяла глибока соціальна прірва

І саме в 1843–1847 роках Тарас Шевченко переживає своє справжнє, єдине, велике кохання. До цього він зовсім не думав про шлюб, а після, як реакція на безнадійність, з'являється в поета те характерне для нього і вже незмінне упродовж усього життя бажання мати свою родину, свій дім, дружину, тихий і надійний захисток. Це бажання невдовзі переростає в гостру душевну потребу. Це ми бачимо і у творчості Шевченка на прикладі таких поезій «Садок вишневий коло хати», «У нашім раї на землі». В селі Березова Рудка біля Яготина в 1843 р. познайомився з поміщиками Закревськими. Господар маєтку – відставний полковник Платон Закревський. Його вродлива молода дружина Ганна мала величезний успіх у колі численних гостей і прихильників. Щиро захопився нею і Тарас Шевченко, який тоді ж любовно виписав її портрет. Мабуть, глибоко в серце поета проник пильний погляд великих темно-синіх очей, якщо про той погляд і ті очі Шевченко проніс згадку ледве чи не через все життя. Саме Ганні Закревській присвятив поет одну з найніжніших своїх поезій «Г.З.» та поетичний роздум «Якби зустрілися ми знову».

Звільнення із заслання знову пробуджує в Т. Шевченка прагнення мати сім'ю. Він закохується в молоденьку актрису Катерину Піунову і освідчується їй, незважаючи на двадцять вісім років різниці між ними. Батьки Піунової не відмовили Шевченку прямо. Але поведінка Піунової та її батьків така нетактовна, що навіть довірливий і закоханий Шевченко починає прозрівати. Наступної весни йому приходить відмова.

Сум і відчай минають, з'являється нова надія одружитися зі своєю, з кріпачкою. Він зустрічає в домі поміщиць Карташевських дівчину-кріпачку Ликеру Полусмакову – і знову довірливо закохується. Ледарство, неохайність, корисливість Ликери Тарас Григорович приймає спочатку за селянську простоту, життєву мудрість і кмітливість. Починається останній самообман у житті Шевченка.

Шевченко ж був засліплений несподіваним коханням, призначив весілля і став активно готуватися до нього. Але холодне ставлення та неповага нареченої до Т. Шевченка розбила серце поета. Він одрікся від неї в листопаді. Невдовзі життя поета обірвалося.

Образ жінки в творах Т. Шевченка опоетизований, виступає символом самої України – прекрасної й сумної Батьківщини і знаходить своє відлуння у кожній коханій Кобзаря. Вплив кожної з цих жінок неймовірний як на життя самого поета, так и на його творчість.